

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR LİSTESİ	19
GİRİŞ	21

Birinci Bölüm

SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN FİNANSMANI VE SOSYAL SİGORTA PRİMİ

Ş 1. SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ ve FİNANSMANI	23
I. SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN HUKUKİ YAPISI	23
A. Sosyal Güvenlik Kavramı.....	23
B. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı	25
II. SOSYAL SİGORTALARIN TEMEL İLKELERİ	31
III. SOSYAL SİGORTALARIN FİNANSMANI	33
A. Genel Olarak.....	33
B. Sosyal Sigortaların Finansman Yöntemleri	39
1. Genel Olarak.....	39
2. Kapitalizasyon -Biriktirme- Yöntemi.....	39
3. Dağıtım Yöntemi.....	42
4. Finansman Yöntemlerinin Değerlendirilmesi.....	43
IV. SOSYAL SİGORTA PRİMİNİN TANIMI.....	47
V. SOSYAL SİGORTA PRİMİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	48
A. Genel Olarak.....	48
B. Primi Ücretin Bir Parçası Olarak Kabul Eden Görüş	48
C. Primi Bir Karşılık Olarak Kabul Eden Görüş.....	49
D. Primi Kendine Özgü Bir Ödeme Olarak Kabul Eden Görüş	51
E. Primi Vergi Olarak Kabul Eden Görüş	51
F. Primi Vergi Benzeri Olarak Kabul Eden Görüş	57
VI. SOSYAL SİGORTA PRİM ORANINI BELİRLEME YÖNTEMLERİ.....	61
A. Genel Olarak.....	61
B. Çoklu Prim Yöntemi	62
C. Tek Prim Yöntemi	62

D. Nisbi Primler	63
E. Mutlak Primler	64
F. Türkiye'de Uygulanan Yöntem	64
§ 2. SOSYAL SİGORTA PRİM TÜRLERİ VE ORANLARI	65
I. GENEL OLARAK	65
II. KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI PRİMİ VE ORANI	66
III. UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI PRİMİ VE ORANI	68
A. Genel Olarak	68
B. Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Olmayanlar Yönünden Prim Oranları	69
C. Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Olanlar Yönünden Prim Oranları	69
1. Genel Olarak	69
2. 4/1-a Maddesi Kapsamında Sigortalı Olup 5510 Sayılı Kanun'un 81/1-b Bendine Göre Fiili Hizmet Süresi Zammından Faydalananlar	70
3. 4/1-c Maddesi Kapsamında Sigortalı Olup Fiili Hizmet Süresi Zammından Faydalananlar	70
D. İtibari Hizmet Süresinden Faydalananlar Yönünden Prim ve Oranı	71
E. Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Devlet Katkısı	71
IV. GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ VE ORANI	73
V. İŞSİZLİK SİGORTASI PRİMİ VE ORANI	75
VI. SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ VE ORANI	78
VII. İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK PRİMİ VE ORANI	82
§ 3. SOSYAL SİGORTA PRİMİNİN YANSIMASI	86

İkinci Bölüm

PRİM SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ ÇERÇEVESİ VE KAPSAMI

§ 4. PRİM SORUMLULUĞUNUN KAPSAMI	91
I. GENEL OLARAK	91
II. SORUMLULUK KAVRAMI	92
III. PRİM SORUMLULUĞUNUN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	93
IV. PRİM SORUMLULUĞUNDA TARAFLARIN TESPİTİ	95
A. Genel Olarak	95
B. Dar Anlamda Prim Mükellefi	96
C. Geniş Anlamda Prim Mükellefiyeti	100
D. Üçüncü Kişinin Prim Sorumluluğu	100
§ 5. SOSYAL SİGORTA İLİŞKİSİNİN TARAFLARI AÇISINDAN PRİM MÜKELLEFİYETİ	101
I. BAĞIMLI ÇALIŞAN SİGORTALILAR AÇISINDAN PRİM MÜKELLEFİYETİ	101

A.	Dar Anlamda Prim Mükellefi Olarak 4/1-a Bendi Kapsamında Sigortalı.....	101
1.	Genel Olarak.....	101
2.	İş Sözleşmesine Tabi Olarak Çalışma	103
3.	Ücret.....	107
4.	Sigortalı Sayılmayan Kişilerden Olmamak	108
B.	Dar Anlamda Prim Mükellefi Olarak 4/1-c Bendi Kapsamında Sigortalı.....	112
1.	Genel Olarak.....	112
2.	Devlet Memurları	113
3.	Diğer Kamu Görevlileri	113
4.	Memur ve Diğer Kamu Görevlileri Gibi Sigortalı Sayılanlar	113
a.	Seçimle Göreve Gelenler.....	113
b.	Kamu Görevlileri Sendika ve Konfederasyonlarının Yöneticileri	114
c.	Silahlı Kuvvetler Adına Öğrenim Görenler	114
d.	Emniyet Genel Müdürlüğünde Öğrenim Görenler.....	114
e.	Sözleşmeli Er ve Erbaşlar.....	115
C.	Geniş Anlamda Prim Mükellefi ve Aracı Olarak İşveren	115
1.	Prim Mükellefi Olarak İşveren.....	115
2.	Aracı Olarak İşveren	120
3.	İşveren Vekilinin Prim Mükellefiyetleri	121
4.	Üçlü İlişkiler Açısından Prim Mükellefiyetleri.....	123
a.	Genel Olarak	123
b.	İşyeri Devrinde Devreden ve Devralan İşverenlerin Prim Mükellefiyetleri.....	123
c.	Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde İşverenlerin Prim Mükellefiyetleri.....	129
d.	Geçici İş İlişkisinde İşverenlerin Prim Mükellefiyetleri.....	135
II.	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN SİGORTALILAR AÇISINDAN PRİM MÜKELLEFİ	137
III.	PRİM MÜKELLEFİ OLARAK DEVLET	140
IV.	GENEL SAĞLIK SİGORTASINDA PRİM MÜKELLEFİYETİ	142
A.	Genel Olarak.....	142
B.	Gelir Düzeyi Düşük Vatandaşlar ile 18 Yaşından Küçük Türk Vatandaşlarının Genel Sağlık Sigortası Prim Mükellefi	142
C.	Vatansızlar ve Sığınmacıların Genel Sağlık Sigortası Genel Sağlık Sigortası Prim Mükellefi	142
D.	Primsiz Rejim Kapsamında Aylık Alanların Genel Sağlık Sigortası Genel Sağlık Sigortası Prim Mükellefi	142
V.	PRİM MÜKELLEFİ YÖNÜ İLE ÖZELLİK ARZ EDEN SİGORTALILIK HALLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	144

A.	2547 Sayılı Kanunu'nun 46. maddesine Göre Kısmi Çalışan Öğrencilerin Prim Mükellefi	144
B.	Prim Mükellefi Olarak Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu.....	146
C.	Vazife Malullüğü Aylığı Bağlananların Yeniden Çalışmaya Başlayanların Prim Mükelleflerinin Tespiti	147
D.	Geçici Köy Korucularının Sigortalılığında Prim Mükellefiyetleri	147
E.	Muvazzaf Askerlik Hizmetini İfa Edenler, Yedek Subay Öğrencileri ve Adayları, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Öğrencilerinin Prim Mükellefiyetleri	148
F.	Türkiye İş Kurumunun Prim Mükellefiyeti Yönü ile İncelenmesi.....	149
G.	Aday Çıracak, Çıracak, Stajyerler Yönü ile Milli Eğitim Müdürlüğü, Okul ve Kurumların Prim Mükellefiyeti	150
H.	Bursiyerler Yönü ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının, Özel Sektör Kuruluşları ve Üniversitelerin Prim Mükellefiyetleri	152
İ.	Stajyerler Yönü ile Yükseköğretim Kurullarının Prim Mükellefiyetleri	152
J.	Yurt Dışına Çalıştırılmak Üzere Götürülen Türk İşçilerinin Prim Mükellefiyetleri	153
K.	Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu Tarafından Alınan Karar ile Burs Verilen Öğrencilerin Prim Mükelleflerinin Tespiti	154
L.	Muhtarların Sigortalılığında Prim Mükellefiyetinin Tespiti	154
§ 6. ÜÇÜNCÜ KİŞİ AÇISINDAN SOSYAL SİGORTA PRİM SORUMLULUĞU.....		156
I.	ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN PRİM BORCUNDAN SORUMLULUĞUNUN YASAL GELİŞİMİ ..	156
A.	5510 Sayılı Kanun Öncesi Dönem	156
B.	5510 Sayılı Kanun Sonrası Dönem.....	161
II.	5510 SAYILI KANUN KAPSAMINDA ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN PRİM BORCUNDAN SORUMLULUĞUNUN BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI	166
III.	ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN PRİM BORCUNDAN SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ ÇERÇEVESİNİN ÇİZİLMESİ	167
A.	Sorumluluğun Kamu Hukuku İlişkisinden Doğması	167
B.	Sorumluluğun Prim Mükellefi Tarafından Prim Borcunun Ödenmemesi ile Doğması.....	168
C.	Sorumluluğun Doğması İçin Kusur Aranıp Aranmayacağı Sorunu.....	169
D.	Sorumluluğunun Müşterek Müteselsil Sorumluluk Yönünden İncelenmesi	179
1.	Genel Olarak	179
2.	Müteselsil Sorumluluk	181
3.	Farklılaştırılmış Teselsül	189
4.	Üçüncü Kişinin Prim Borcundan Sorumluluğunun Müteselsil Sorumluluk ve Farklılaştırılmış Teselsül Yönünden Değerlendirilmesi.....	192

E. Sorumluluğunun Sınırlar Yönünden İncelenmesi	195
F. Sorumluluğunun Diğer Kamu Alacaklarında Getirilen Üçüncü Kişi Sorumluluğu Hükümleri ile Kapsam İtibari Karşılaştırılması	195
1. Genel Olarak.....	195
2. Sorumluluğuna Gidilen Kişiler Yönü ile Yapılan Karşılaştırma	196
3. Kapsamları Açısından Yapılan Karşılaştırma	197
4. Dayanakları Açısından Yapılan Karşılaştırma.....	197
5. Koşulları Açısından Yapılan Karşılaştırma	198
G. Nitelikleri Açısından Yapılan Karşılaştırma	199
H. Sınırları Açısından Yapılan Karşılaştırma.....	201
IV. 5510 SAYILI KANUN'UN 88. MADDESİ İLE 6183 SAYILI KANUN'UN 35. VE MÜK. 35. MADDESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	202
V. PRİM SORUMLULUĞUNDA ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN SOMUTLAŞTIRILMASI	203
A. Genel Olarak.....	203
B. Üçüncü Kişinin Prim Sorumluluğu Kapsamında Kamu İdarelerinin Tahakkuk ve Tediye ile Görevli Kamu Görevlileri	204
1. Kamu İdaresi Kavramı.....	204
2. Kamu Görevlisi Kavramı	204
a. Genel Olarak	204
b. Tahakkuk ve Tediye ile Görevli Olma Kavramı	205
c. Belediye Başkanının Belediyenin Kuruma Olan Prim Borçlarından Sorumluluğu.....	206
d. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Prim Sorumluluğu.....	208
C. Üçüncü Kişinin Prim Sorumluluğu Kapsamında Özel Hukuk Tüzel Kişilerinde Prim Sorumluluğuna Dair Temel Kavramların Tanımlanması	210
1. Genel Olarak.....	210
2. Tüzel Kişilik Kavramı	210
3. Kavram Olarak Kanuni Temsilci.....	211
a. Genel Olarak	211
b. Tasfiye Memurları	214
c. İflas İdaresi	214
d. Kayyım.....	215
4. Şirket Yönetim Kurulu Üyesi Dâhil Üst Düzey Yönetici ve Yetkili	216
a. Şirket Yönetim Kurulu Üyesi.....	216
b. Üst Düzey Yönetici veya Yetkili	222
c. Üçüncü Kişinin Sorumluluğu Kapsamında Şirket Yönetim Kurulu Üyesi, Üst Düzey Yönetici veya Yetkilileri ile Kanuni Temsilci Kavramları Arasındaki İlişkinin Tespiti.....	230

D. Üçüncü Kişinin Prim Sorumluluğu Kapsamında Anonim ve Limited Şirketlerde Prim Sorumlusunun Belirlenmesi	231
1. Genel Olarak	231
2. Limited Şirkette Prim Sorumlularının Belirlenmesi	232
a. Genel Olarak	232
b. Limited Şirketin Tanımlanması.....	233
c. Limited Şirket Ortağının Prim Borcundan Doğan Sorumluluğu	234
aa. Genel Olarak.....	234
bb. Sorumluluğun Yasal Dayanağı	235
cc. Sorumluluğun Şartları.....	239
dd. Sorumluluğun Niteliğinin Tespiti	241
ee. Sorumluluğun Süre Yönünden Sınırlarının Belirlenmesi.....	242
ff. Limited Şirket Ortağı Olan Tüzel Kişiliğin Sorumluluğu	249
gg. Kişisel Mal varlığıyla Sorumluluk ve Rücu.....	250
hh. Limited Şirketin Tasfiyesinin Ortakların Prim Sorumluluğu Üzerine Etkisi	251
d. Limited Şirket Müdürünün Prim Borcundan Doğan Sorumluluğu	252
aa. Genel Olarak.....	252
bb. Sorumluluğun Yasal Dayanağı	253
cc. Sorumluluğun Niteliğinin Tespiti	253
dd. Sorumluluğun Süre Yönünden Sınırlarının Belirlenmesi.....	254
ee. Kişisel Malvarlığıyla Sorumluluk ve Rücu.....	255
ff. Limited Şirketten Tahsil Edilemeyen Prim Alacağından Doğan Sorumlulukta Şirket Müdürleri ve Şirket Ortakları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	256
3. Anonim Şirketlerde Prim Sorumlularının Belirlenmesi	259
a. Anonim Şirketin Tanımlanması	259
b. Anonim Şirket Ortaklarının Prim Sorumluluğu Yönü ile Değerlendirilmesi.....	260
aa. Anonim Şirket Ortağının Tespiti	260
bb. Kuruluş İşlemleri Döneminde Sorumluluk	261
cc. Ortaklığın Tüzel Kişilik Kazanması ile Ortağın Sorumluluğu.....	262
c. Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Prim Sorumluluğu Yönü ile Değerlendirilmesi.....	264
aa. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Tanımlanması	264
bb. Mülga 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Yönetim Kurulunun Sorumluluğuna Dair Düzenlemelerin Prim Sorumluluğu Konusunda Uygulanma Kabiliyetinin İncelenmesi.....	265

cc. Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin Ortaklığın Prim Borcundan Sorumluluğunun Unsurları Yönünden İncelenmesi.....	269
aaa. Sorumluluğun Niteliğinin Tespiti.....	269
bbb. Sorumluluğun Sınırlarının Belirlenmesi.....	269
i. Kişisel Mal varlığı ile Sorumlu Olması.....	269
ii. Sorumluluğun Süre Yönünden Sınırları	269
iii. Yönetim Kurulu Üyesinin Üçüncü Kişi Sıfatı Şirket Prim Borçlarından Sorumluluğunda Özellik Arz Eden Haller	272
a. Yetki Devri.....	272
b. Yönetim Kurulu Üyesi Tüzel Kişiliği Temsil Eden Gerçek Kişinin Durumunun Prim Sorumluluğu Yönünden Değerlendirilmesi	276
4. Ticaret Şirketlerinde Merkezileşme/Yoğunlaşmanın Prim Sorumluluğu Yönü ile Değerlendirilmesi.....	279
a. Genel Olarak	279
b. Şirket Birleşmelerinin Prim Sorumluluğu Yönü ile İncelenmesi	280
c. Şirketler Topluluğunda Prim Sorumlularının Belirlenmesi	281
E. Üçüncü Kişinin Prim Sorumluluğu Kapsamında Dernek ve Vakıflarda Prim Sorumlusunun Belirlenmesi	284
1. Derneklerin Prim Sorumlularının Belirlenmesi.....	284
a. Genel Olarak	284
b. İşçi Sendikaları ve Konfederasyonlarının Prim Sorumluluğu.....	287
c. Sendika Yönetimine Seçilen Sözleşmeli Personelin Prim Sorumluluğu.....	287
2. Vakıfların Prim Sorumlularının Belirlenmesi	288
F. Üçüncü Kişinin Prim Sorumluluğunun Muhtelif Görünümleri.....	289
1. Serbest Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Prim Borcundan Sorumluluğu.....	289
2. Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı Üyelerinin Prim Borcundan Sorumluluğu	290
3. Tarım BAĞ-KUR Sigortalılarının Tevkifat Suretiyle Ödeyebilecekleri Primlerinin Kesilmemesinden Doğan Sorumluluk.....	292
4. Adi Şirketin Prim Sorumlularının Belirlenmesi	295
VI. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN PRİM SORUMLULUĞUNUN MUKAYESELİ HUKUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	297
VII. 5510 SAYILI KANUN'UN 88/20. MADDESİ KAPSAMINDA ÜÇÜNCÜ KİŞİ SORUMLULUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	309

Üçüncü Bölüm

PRİM ALACAĞININ TAHSİL USULÜ VE SONA ERME HALLERİ

§ 7. PRİM ALACAĞININ TAHSİL USULÜ	311
I. SOSYAL GÜVENLİK PRİMLERİNİN ÖDENME SÜRESİ VE ŞEKLİ	311
A. Genel Olarak.....	311
B. Primlerin Aylık Olarak Ödenmesi	311
1. Genel Olarak	311
2. Aylık Sigorta Primleri Bildirgesi	312
a. Aylık Prim Hizmet Bildirgesinin İçermesi Gerekli Kayıtlar	314
b. Aylık Prim ve Hizmet Bildirgesinin Verilme Süresi	315
3. Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi.....	320
4. Eksik Gün Bildirimi	323
C. İşverenin Prim Hesaplama ve Kesme Yükümlülüğü	327
1. Ödenme Süresi.....	327
2. Ödenme Şekli	328
D. Primlerin Re’sen Tahakkuku.....	330
E. Prim Ödeme Yükümlülüğüne Aykırılığın Yaptırımı	330
1. Genel Olarak	330
2. Gecikme Cezası	331
3. Gecikme Zammı Uygulanması.....	331
II. PRİM ALACAĞININ PRİM SORUMLUSUNDAN TAHSİL USULÜ	335
A. Genel Olarak.....	335
B. İhtiyati Haciz.....	337
1. Genel Olarak	337
2. İhtiyati Haciz Tatbik Edilebilecek Haller	338
3. Yetkili Makamın Tespiti.....	340
4. İhtiyati Haciz Kararına Muhatap Olan Kişilerin Tespiti.....	341
5. İhtiyati Haciz Kararının Uygulanması	342
6. İhtiyati Haciz Kararına Karşı İtiraz	343
C. Cebren Tahsil Usulü.....	345
1. Genel Olarak	345
2. Ödeme Emrinin Düzenlenmesi	346
3. Ödeme Emrinin Unsurları	346
4. Ödeme Emrinin Tebliğ Edilmesi	350
5. Ödeme Emrine İtiraz	351
a. İtiraz Süresi	351

b. İtiraz Usulü	353
c. İtirazın Sonuçları	354
6. Mal bildirimi	355
7. Haciz	356
8. Paraya Çevirme	360
9. Aciz hali	361
III. MENFİ TESPİT DAVASI	361
IV. UYGULAMA ÖRNEKLERİ İLE PRİM TAHAKKUK VE TAHSİLATINDA KURUM TARAFINDAN YAPILAN HATALI İŞLEMLER	364
Ş 8. PRİM BORCUNDAN DOĞAN SORUMLULUĞU SONA ERDİREN HALLER	366
I. GENEL OLARAK	366
II. SOSYAL SİGORTA PRİM BORCUNU SONA ERDİREN HALLER.....	366
A. Borcun Ödenmesi	366
B. Terkin.....	367
C. Takas.....	369
D. Tecil ve Taksitlendirme.....	369
E. Ölüm/Mirasın Reddi	369
F. Alacaklı ve Borçlu Sıfatının Birleşmesi	370
III. PRİM BORCUNDAN DOĞAN SORUMLULUKTA ZAMANAŞIMI	370
IV. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN PRİM SORUMLULUĞUNU SONA ERDİREN KURTULUŞ KANITI OLARAK HAKLI NEDEN KAVRAMI.....	380
A. Genel Olarak.....	380
B. Prim Mükellefinin Ödeme Gücünün Bulunması	382
C. Prim Mükellefinin Prim Borcunu Karşılacak Miktarda Malın Haczedilmesi.....	383
D. Prim Mükellefinin Ödeme Gücünün Bulunmaması.....	383
E. Kefalet	384
F. Mücbir Sebep	384
G. İflas ve İflasın Ertelenmesi.....	386
H. Konkordato.....	388
İ. Yönetim Kurulu Üyesi Olmayan Müdür	390
J. İrade Bozukluğu-Yanıltma	390
K. Sosyal Sigorta Primlerinin Tahakkuku ve Tediyesi Sırasında Görevde Bulunmama	391
L. Sosyal Güvenlik Prim Borçlarının Af Kanunu Kapsamına Alınması	393
M. Kamu Kurumları Bakımından En Yetkili Kişinin Aksine Emir Vermesi yahut Ödenek Gelmemesi	395

N. Prim Ödeme Son Gününde Kurum Tarafından Veznenin Kapandığı	396
O. Kamuya Tahsis Kararı	396
P. İdare ve Temsil Yetkisinin Devri	397
R. Kesin Hüküm	398
V. SORUMSUZLUK SÖZLEŞMELERİNİN GEÇERLİLİĞİ SORUNU	398
§ 9. SOSYAL GÜVENLİK USUL KANUNU İHTİYACININ ORTAYA KONULMASI	402
SONUÇ.....	407
KAYNAKÇA.....	413